

Faktaark: Beskæftigelsesudvalgets studietur til Stockholm, 24.-26. september 2019

Sverige

Sverige har ca. 10 mio. indbyggere.

Landet er Europas 3. største land målt på areal (ca. 450.000 km²).

Sverige har været medlem af EU siden 1995, men har beholdt kronen som valuta. Landet er ikke medlem af NATO.

Sverige har en stor eksport af varer og tjenester. De største eksportområder er elektronik, maskiner, biler, papir, jern og stål.

Svensk økonomi er blandt de hurtigst voksende i Vesteuropa de senere år, hvor Sverige har ligget med en vækst på 3-4 pct. af BNP om året. Væksten har været drevet af stigende privatforbrug og investeringer. Økonomien i Sverige har været påvirket af, at der de seneste 20 år har været gennemført reformer, der har reduceret udgifts- og skattetrykket. Det har forbedret landets konkurrenceevne. Dog er væksten de sidste par år faldet lidt, men den var i 2018 stadig over 2 pct.,

Arbejdsløsheden var i januar 2019 på 6,5 procent (i Danmark var den 5,3 procent). I juni 2019 var den svenske arbejdsløshed på 7,6 procent, mens den i Danmark var faldet til 4,6 procent. Den relativt høje arbejdsløshed skyldes blandt andet indvandringen til Sverige.

Svenske län (amt) og kommuner

Sverige er inddelt i 290 kommuner, fordelt på 21 län (på dansk: amt/provins).

I Sverige er der en ensartet kommunetype, uden rangordning eller særlige privilegier. Hovedbyen i en kommune kaldes *centralort* på svensk.

Hver kommune har en folkevalgt forsamling kaldet kommunfullmäktige (kommunalfuldmægtige, svarende til kommunalbestyrelserne i Danmark), der træffer beslutninger om kommunale spørgsmål.

Stockholm

Stockholm er Sveriges hovedstad. Byen Stockholm er en kommune med knap 1 mio. indbyggere (2017).

"Stockholms län" er beliggende i Svealand og er Sveriges hovedstadsregion med såvel landdistrikter som byer.

En femtedel af Sveriges befolkning bor i Stockholms län. Her bor ca. 2,3 mio. indbyggere.

Stockholm er sæde for Sveriges Regering og Riksdag.

Byen ligger i to svenske landskaber: den sydlige del i Södermanland og den nordlige del af byen i Uppland. Hele den gamle bydel, Gamla Stan, ligger på en ø midt i byen.

Det svenske arbejdsmarkedssystem

Den svenske velfærdsstat har traditionelt været karakteriseret ved et højt socialt beskyttelsesniveau, en stor offentlig sektor, lav arbejdsløshed, regulering af beskæftigelsesmarkedet (i vid udstrækning baseret på overenskomstforhandlinger) og relativ høj vækst.

Struktur og fordeling af opgaver på beskæftigelsesområdet i Sverige

Det svenske arbejdsmarkedssystem minder om det danske arbejdsmarkedssystem, som det så ud før 2007. Arbejdsmarkedspolitikken er i Sverige primært et statsligt område. Her har man det statslige "Arbetsförmedlingen" (arbejdsformidlingen), der er den nationale myndighed, som har ansvaret for at omsætte arbejdsmarkedspolitikken ud fra de politikker, mål og opgaver, som Riksdagen og regeringen udstikker.

Arbejdsformidlingens overordnede mål og opgave er at understøtte kontakten mellem arbejdssøgende og arbejdstagere, herunder at prioritere borgere med begrænset eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet. Ansvaret omfatter også at sikre, at arbejdsløshedsforsikringen fungerer som en "omställningsförsäkring".

Arbejdsformidlingen har også det koordinerende ansvar for inklusionen af indvandrere og flygtninges tilknytning til arbejdsmarkedet. Opgaven omfatter at give indvandrere og flygtninge de rette forudsætninger for så hurtigt som muligt at lære svensk og komme i arbejde.

En del af Arbejdsformidlingens opgaver er også etablering af en arbejdsmarkedsrettet rehabilitering. Det sker i samarbejde med "Försäkringskassan" (på dansk arbejdsløsheds-kassen).

I 2018 havde Arbejdsformidlingen et budget på 71,3 mia. svenske kroner.

Arbejdsformidlingen er i øjeblikket under omlægning. Målet er at skabe en mere effektiv virksomhed, der er tilpasset omverdenens og kunders behov, hvilket blandt skal ske via øget digitalisering.

Arbejdsformidlingen vil også fremover være ansvarlig for arbejdsmarkedspolitikken, men som en konsekvens af tilpasningerne etableres der blandt andet et nyt "valgfriheds-system". Her kan selvstændige aktører også byde ind på opgaven med matching af arbejdssøgende til de ledige job.

Arbejdsformidlingen har pt. 13.000 ansatte, men varslede i foråret 2019 afskedigelser af op mod 4500 ansatte. Det skyldes blandt andet en væsentlig nedjustering i arbejdsformidlingens budget for 2019.

Pr. 1. juli 2019 organiseres Arbejdsformidlingen i seks regioner med lokal støtte til arbejdsgivere og arbejdssøgende.



Regionindelning (nuvarande län) från 1 juli 2019:

- **Nord** (Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland)
- **Mitt** (Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland, Örebro)
- **Stockholm – Gotland**
- **Öst** (Jönköping, Kalmar, Östergötland)
- **Väst** (Halland, Västra Götaland)
- **Syd** (Blekinge, Kronoberg, Skåne)

Samtidig har Arbejdsformidlingen indledt et samarbejde med Statens Service Center som fremover på deres 113 lokale kontorer skal kunne give råd og vejledning til arbejdssøgende og arbejdsgivere.

Kommunernes arbejdsmarkedsindsats

Kommunernes formelle ansvar for arbejdsmarkedspolitikken er begrænset, men kommunerne tager i praksis et stort ansvar for lokale indsatser. Kommunerne har et omfattende samarbejde med den statslige Arbejdsformidling. Samarbejdet omfatter alt lige fra at udvikle det lokale arbejdsmarked over særlige indsatser for særlige grupper af arbejdsløse, som f.eks. unges og flygtninge/indvandrers integration på arbejdsmarkedet til rekruttering af kommunalt personale.

Kommunerne (ligesom landsting og regioner) spiller også en rolle som arbejdsgivere, når det handler om at tilbyde arbejdsløse job med støtteordninger, praktikpladser el.lign.

Ca. 85 pct. af de svenske kommuner har en kommunal arbejdsmarkedsenhed. Kommunerne træffer aftale med Arbejdsformidlingen om at påtage sig opgaver inden for rammerne af det arbejdsmarkedspolitiske område.

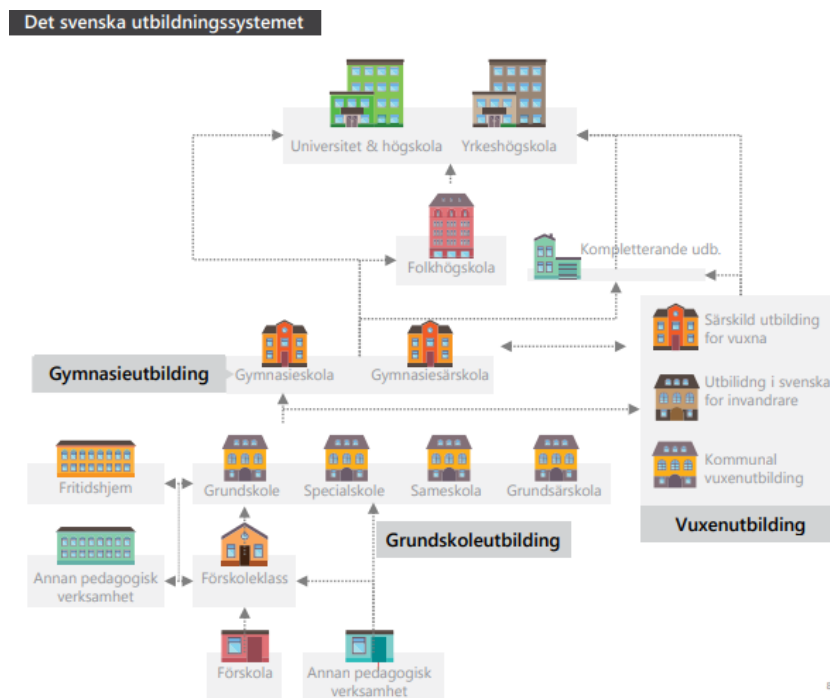
Det svenske uddannelsessystem

Det svenske uddannelsessystem er i høj grad decentraliseret. Således er det kommunerne, der har ansvaret for al uddannelse fra grundskoleniveau til gymnasieniveau for alle de børn og unge, der bor i kommunen

Skolegang i det offentlige system er gratis for svenske elever. Skolerne er således helt eller delvist finansieret af det offentlige budget i Sverige. Udgangspunktet er, at pengene følger eleven, hvad enten eleven går på privatskole, offentlig folkeskole eller på en specialskole. Skolerne er finansieret i form af et taxametersystem tilsvarende det danske.

Model over det svenske uddannelsessystem

Ligesom i Danmark har børn og unge i Sverige skolepligt indtil 9. klasse.



Alle unge i Sverige har ret til en treårig gymnasieuddannelse "Gymnasieskolan", når de har afsluttet grundskolen.

Gymnasieskolen er for unge mellem 16 og 20 år. Det afviger fra det danske ungdomsuddannelsessystem ved at have et samlet system, hvor både studieforberevende og erhvervsforberedende uddannelser indgår. Ca. 98 % påbegynder gymnasieskolen.

Det indeholder både gymnasieskolen og gymnasiesærskolen (for unge med udviklingsforstyrrelser).

På gymnasieskolen kan eleven vælge mellem to forskellige retninger; et "højskole"program, der er rettet mod højskole og videregående studier eller et erhvervsmæssigt program, der er rettet mod beskæftigelse.

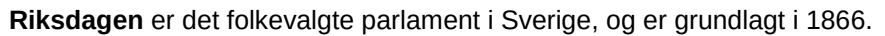
For at blive optaget på Gymnasieskolen skal eleven have godkendte "grundskole-point" i svensk, svensk som andetsprog, matematik og engelsk, ellers kan man ikke søge ind på de nationale programmer. I stedet kan man deltage på et individuelt program, som skal gøre eleven klar til nationalt eller specialprogram.

Gymnasieskolen består af ca. 18 nationale programmer, som varer 3 år. Alle programmerne indeholder en række kerneemner som, f.eks. engelsk, idræt, matematik, naturvidenskab, samfundsvidenskab, svensk, religion og historie. Fagprogrammerne omfatter erhvervsarbejde på en arbejdsplads.

Vejledning i Sverige

I Sverige har mange kommuner særlige studievejledningscentre, der kaldes "lärcentrum" eller "vägledningscentrum". Studie- og erhvervsvejlederne på disse centre arbejder som regel mest med vejledning inden for videregående uddannelser, som fx högskola, universitet og voksenuddannelse.

Riksdagen



Riksdagen er beliggende i Riksdagshuset på Helgeandsholmen i Stockholm, og har siden 1970 bestået af et kammer.

- Socialdemokraterna: 100 mandater
- Moderaterna: 70 mandater
- Sverigedemokraterna: 62 mandater
- Centerpartiet: 31 mandater
- Vänsterpartiet: 28 mandater
- Kristdemokraterna: 22 mandater
- Liberalerna: 19 mandater
- Miljöpartiet: 16 mandater

På studieturen aflægges besøg på Riksdagen, hvor Beskæftigelsesudvalget tages imod af Lawen Reader, medlem af Riksdagen for Socialdemokraterna. Der vil være oplæg om Riksdagen og arbejdsmarkedsforhold.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

SKL er en arbejdsgiver- og interesseorganisation, og er en medlemsorganisation for alle kommuner og regioner. Organisationen er Sveriges største arbejdsgiverorganisation for i alt 1,1 mio. medarbejdere.

Der er ca. 440 ansatte i SKLs administrative organisation.

Fryshuset



Fryshuset er etableret i 1984 oprindeligt med henblik på at have et sted, hvor unge kunne samles og spille basketball. Et gammelt frysehus blev renoveret til idrætshal og undervejs i byggeprocessen indrettedes også 50 musikøvelokaler.

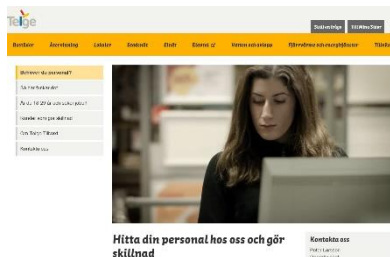
Med tiden kom andre unge til, unge som havde problemer med at passe ind i samfundet – det var f.eks. skinheads eller unge som følte sig fremmedgjorte. Det førte til, at Fryshuset ansatte andre unge med "streetcred" (gade troværdighed) fordi kontakt og relationer er vigtigt i

forhold til at kunne påvirke destruktive unge.

Fryshuset giver unge mulighed for at udøve deres passioner, skabe og deltage i ungdomsdrevne aktiviteter, uddannelse og arbejde. Fryshusets virksomheder omfatter alt fra dans, sport og musik til sociale projekter, uddannelse og arbejdsmarkedsindsatser. Fryshuset konceptet er udbredt til 10 andre svenske byer.

Besøget vil fokusere på Fryshusets virksomhed inden for arbejde og entreprenørskab.

Telge Tillväxt



Telge Tillväxt er et samarbejde mellem den offentlige sektor (Södertälje kommune, boligselskab og arbejdsformidlingen) og store svenske virksomheder (Scania, Mekonomen, ICA Maxi VASA handelsplats mv.). Samarbejdet er etableret i 2011 med henblik på at finde nye løsninger til at få unge i job eller uddannelse. Det er et tilbud for unge arbejdsløse mellem 20-29 år, der skal give arbejds erfaring, netværk og oplæring mhp. at blive arbejdsmarkedsparate.

Telge Tillväxt beskæftiger mellem 150 – 200 unge om året og af disse bliver ca. 2/3 sluset direkte ud til uddannelse eller arbejde. De unge ansættes i op til et år og får derved arbejdslivserfaring, netværk og uddannelse med henblik på at de gøres parate til job eller uddannelse.

Undervejs tilbydes de unge coaching, studier og køb af kurser for at øge deres beskæftigelsesegnet. Den unge skal aktivt søge arbejde eller studieplads samtidig med at være tilknyttet Telge Tillväkst.

Stockholm Stad



Stockholm Stad er Sveriges største kommune og en af Europas hurtigst voksende byer. Der bor pt. 960.000 indbyggere.

Stockholm Stads politiske og demokratiske organisering består af et Byråd med 101 folkevalgte, som sætter mål og retning for Stockholm Stads

virksomheder. Derudover er der en Kommunalbestyrelse bestående af 13 medlemmer, som har ansvaret for, at byrådets beslutninger gennemføres, følges op og evalueres.

Stockholm Stad er organiseret i fire direktør områder, Kommunalbestyrelsens forvaltning – Bydelsforvaltning – Fagforvaltninger – Kommunale selskaber.

Arbejdsmarkedsforvaltningen skal skabe effektive indsatser for at gøre det muligt for flere stockholmere at finde et job eller begynde at studere.

Arbejdsmarkedsforvaltningen har ansvaret for:

- arbejdsmarkedsindsatser
- voksenuddannelse i svensk for indvandrere
- grundlæggende og gymnasial voksenuddannelse
- specialundervisning for voksne
- videregående erhvervsuddannelse
- koordinere modtagelse af nyankomne
- feriejob for unge
- opfølgningsansvaret for 16-19-årige, der ikke går på gymnasiet

Jobbtorg Unga



I Stockholm findes der fire ”jobbtorg Unga”. De er placeret i fire forskellige bydele og har særlige kompetence inden for arbejdet med unge ledige. ”Jobbtorg Unga” kan tilbyde unge støtte hos en coach, studie- og erhvervsvejledere eller jobkonsulenter.

”Jobbtorg Unga” holder åbnet om aftenen med en drop-in service, hvor unge direkte fra gaden kan henvende sig.